

Předkládaná bakalářská práce Jana Burocka „Porovnání populačního vývoje ČR a SR od roku 1993“ má 56 číslovaných stran, z nichž textová část se rozkládá na 42 stranách. Práce je rozdělena na tři hlavní kapitoly, které jsou doplněny *Úvodem* a *Závěrem*.

Téma práce, které si autor vybral ke zpracování, je zajímavé, nicméně pokud nejsou aplikovány nějaké nové či pokročilejší metody porovnání analýzy demografického vývoje, tak práce nemůže přinést téměř nic nového. A to se také potvrdilo – autor se spokojil s jednoduchým popisem demografického vývoje, přičemž použil pro zhodnocení rozdílů tohoto vývoje běžně používané ukazatele. Je škoda, že nevyužil možnosti demonstrovat aplikaci dalších poznatků, které načerpal při absolvování kurzů demografické analýzy, čímž by toto poměrně často zpracovávané téma mohl učinit atraktivnější.

Struktura předkládané práce je standardní, autor postupuje od popisu zdrojů dat a metod analýzy, přes teoretická východiska ke studovanému problému po analytickou část, popisující vývoj počtu obyvatel, proměny věkové struktury a vývoj základních složek demografické reprodukce, tj. porodnosti, úmrtnosti a migrace. Náplň této struktury je však již poněkud diskutabilnější. Hlavní připomínky lze shrnout do následujících bodů:

- Kapitola 2.1 – *Zdroje a problémy dat*: je zde uveden pouze slovní výpis zdrojů, které by bylo vhodné provázat s odkazy na datové zdroje uvedené v závěru práce; v práci chybí kapitola diskuse s literaturou, tj. přehled prací, které se podobnému či dílčím tématům již zabývaly – pokud by býval autor tuto kapitolu řádně zpracoval, mohl zjistit, které analytické postupy nebyly dosud aplikovány, čímž by se po následném zakomponování těchto postupů výrazně zvýšila úroveň předkládané práce.
- Kapitola 2.2 – *Ukazatele vývoje obyvatelstva*:
 - pokud autor uvádí pojmy *přirozený přírůstek* a *migrační saldo*, stálo by za to vzorce doplnit o strukturu výpočtu těchto ukazatelů (práce by měla být srozumitelná i čtenářům „nedemografům“);
 - je škoda, že autor se spokojil s naprosto banálními ukazateli reprodukce obyvatelstva, ačkoliv datové zdroje pro pokročilejší ukazatele jsou běžně dostupné;
 - místo *indexu ekonomického zatížení* (IEZ) se spíše častěji používá pro hodnocení změn věkové struktury *index stárání*, i s ohledem na skutečnost, že ukazatel IEZ dává autor posléze v souvislost s demografickým stárnutím; přesto, při aplikaci IEZ by stálo za úvahu použít spodní věkovou kategorii v rozmezí 0–19, která více koresponduje se současným stavem dělení obyvatelstva z hlediska ekonomické aktivity.
- Kapitola 2.3 – *Ukazatele úmrtnosti*:
 - ukazatel kojenecká úmrtnost – vhodnější by bylo použít termín kvocient kojenecké úmrtnosti;
 - vzorec pro standardizovanou úmrtnost na s. 14 je nepřesný.
- Kapitola 3.1.1 – *Druhý demografický přechod...*: jako teoretické východisko pro pochopení změn ve společnosti Česka a Slovenska ve studovaném období, je tento koncept velmi důležitý, proto mi jeho popis na cca půl stránky přijde jako nedostatečný.
- Kapitola 3.1.3 – *Faktory ovlivňující složky populačního vývoje*: velmi povrchně popsaná kapitola, u faktorů plodnosti je známo a v odborné literatuře popsáno mnohem více faktorů, přičemž jeden

z hlavních faktorů, který ovlivňuje plodnost na Slovensku, tj. vysoké zastoupení Romů, je v celé práci naprosto opomenut, a to jak v otázce úrovně, tak intenzity i časování plodnosti.

- Kapitola 3.2 – *Podmínky srovnání Česka a Slovenska*: další povrchní, nepřesná a neaktuální kapitola, zvláště v části popisující populační politiku, kdy např. otázka současné výše rodičovských příspěvků v Česku je nepřesná, což vychází i z neaktuálních pramenů dat; celá tato část je navíc psaná poměrně chaoticky a čtenář se v ní těžko orientuje.
- Kapitola 4.5 – *Vývoj migrace*: v kapitole popisující zdroje dat je napsáno, že jsou údaje o vzájemné migraci mezi Českem a Slovenskem nesrovnatelné, a to z důvodu rozdílných dat ze strany české a slovenské oficiální statistiky – z tohoto důvodu jsou např. v kapitole 4.5.1 ukončeny časové řady rokem 2001, ale v hlavní kapitole 4.5 jsou údaje tabelovány do roku 2012; jednak tato nesourodost je překvapující, jednak je na škodu, že avizované rozdíly z úvodu práce nejsou více popsány a např. tabelovány, aby si čtenář mohl udělat úsudek o výši rozdílů těchto hodnot.
- *Závěr* – lze snad jen podotknout, že podle nejnovějších ekonomických ukazatelů je ekonomická úroveň Slovenska na podobné úrovni, jako v Česku, proto psaní o tom, že Slovensko nedosáhlo ekonomické úrovně Česka, je poměrně nepřesné.

Kromě výše uvedených připomínek lze nalézt v práci i několik chyb z nepozornosti (s. 13 chybně uvedené věkové rozmezí u vysvětlivky kategorie produktivního obyvatelstva u IEZ; chybné jednotky u obr. 16, apod.). Dále jsou v práci také chyby, které nemají vliv na úroveň práce a jsou spíše formální povahy, jako nestejný vzhled grafů (rozdílné typy písem), zbytečné dvojí číslování názvů hlavních kapitol, občas chybně napsaný pojem Evropská Unie (místo Evropská unie) aj. Co se týče práce s literaturou, tak tam lze nalézt např. chyby při správném zápisu jednotlivých kapitol z publikací „Populační vývoj“, kdy tato publikace má své editory, kteří měli být správně v zápisu literatury uvedeny.

Z výše uvedených připomínek je patrné, že obsahová stránka předkládané práce je na hranici přijatelnosti toho, co by měla bakalářská práce obsahovat. V práci jsou chyby v metodologické kapitole, chybí diskuse s literaturou, teoretická východiska jsou zpracovaná nedostatečně a analytická část využívá jen jednoduchých ukazatelů demografické analýzy, což výrazně snižuje celkový přínos této práce. Na druhé straně nelze upřít určitou snahu Jana Burocka vypořádat se se zpracovávaným tématem a prokázat pomocí základních dovedností sepsání práce tohoto typu. Ačkoliv je práce spíše podprůměrná ve srovnání s jinými bakalářskými pracemi obhájených na katedře demografie a geodemografie PŘF UK, tak lze konstatovat, že práce splňuje základní požadavky kladené na zpracování závěrečných prací bakalářského typu, a proto

navrhují přijmout předkládanou bakalářskou práci k obhajobě.

RNDr. Luděk Šídlo, Ph.D.

Praha 2013-06-03